

KONFERENCIAFELHÍVÁS

„Pöttös és csíkos”

Irodalomtörténeti és szociokulturális trendek a Móra Kiadó legendás könyvsorozataiban

A Károli Gáspár Református Egyetem és az SZTE IKDI Gyerek- és Ifjúsági Irodalom és Kultúra Kutatóközpont a HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézettel közösen április 25–26. között konferenciát rendez.

A konferencia célja, hogy a magyar irodalomtörténet-írás, ezen belül a magyar gyermek- és ifjúsági irodalom kutatóinak figyelmét ráirányítsa a 20. század második felének két népszerű sorozatára, amely generációk meghatározó olvasmányélményét jelentette. A konferencia alapozó és áttekintő jellegét fontosnak tartjuk hangsúlyozni. A magyar gyermek- és ifjúsági irodalom 1945–1990 közötti örökségét (és 1990 utáni történéseit) irodalomtörténeti fókuszról és a szociokulturális trendek alapján vizsgáló, korszerű kutatások a mai napig hiányoznak. A Móra Kiadó kultikussá vált, lányoknak címzett sorozatainak tárgyalása olyan jövőbeli alap kutatások elindítója kíván lenni, amelyek egyes művek és műcsoportok szisztematikus feldolgozását végzik el, hozzájárulnak bizonyos „elfeledett” alkotók biográfiájának, hagyatékának feltáráshoz, megkísérlik feltérképezni az intézményi kereteket, továbbá alkotói csoportok, hálózatok működését írják le. Olyan nyitott kérdésekre keressük a válaszokat, amelyek lehetőséget adnak arra, hogy szót ejtsünk a két „sorozat mint fenomén” esztétikai, szociális, pedagógiai funkcióiról, ugyanakkor arra is módot adnak, hogy a szoros olvasás, a kontextuális és mentalitástörténeti elemzés tárgyává tegye a sorozatok egyes darabjait. Fontos látni, hogy a két sorozat már-már „életműkiadás-szerű” szerzői reprezentációknak is helyet biztosított (például Kertész Erzsébet vagy Dániel Anna esetében). A konferencia tematizálni kívánja az 1960–90-as évek írói stratégiáinak lehetőségeit a fennálló intézményi keretek és ideológiai elvárások között, sőt kísérleteket tesz azoknak a határoknak a megragadására, amelyek a politikai szempontból az irányított könyvkiadás és ideológiai témaválasztás, ugyanakkor a kezdeményező, bizonyos önállósággal rendelkező irodalmi intézményrendszer praxisai között fennálltak. A két sorozat darabjainak visszatérő „témái” – a történelem, a félmúlt, a vakáció, az iskola, a családi és társadalmi konfliktusok, a női emancipáció és a társadalmi szerepek, a szerelem, a magány, az árvaság –, melyek megjelenítése az „ifjúsági irodalomban” egyfajta kötelező imperatívusz, azaz az adott kor társadalmi, kulturális kontextusából fakad. Ugyanakkor egyértelmű, hogy bizonyos „ifjúságiként” definiált témákra az időtlenség jellemző, és az irodalmi hagyományba való beágyazottságuk aligha vitatható. Az „ifjúsági irodalomnak” a *történetiséget* nem negligáló definíciójához elengedhetetlennek látjuk, hogy leírjuk a fenti „aktuális” vagy „örök” témáknak a korszakra jellemző szimbolizációs eljárásait, feltárjuk a róluk szóló gondolkodási módokat, gyakorlatokat, diszkurzív technikákat.

Lehetséges témakörök:

- Rejtett és/vagy explikált kiadói koncepciók és stratégiák a Pöttyös és Csíkos sorozatok formálásában, kialakításában. Institutionális megközelítés.
- A múlt konstruálódása a Pöttyös és Csíkos sorozatok történelmi regényeiben vagy/és a félmúltat, esetleg a kortárs jelent megjelenítő darabjaiban. Politikai, szociológiai kontextusok. Példakép-konstrukciók, avagy történelmi személyek felhasználása didaktikus, morális, ideológiai célok érdekében. A történelem mint reprezentáció és dekoráció. A történelem korrekciója. Kollektív trauma, a múlt revíziója, diszkurzusok átírása.
- A fordításirodalom a Pöttyös és Csíkos könyvekben. Geográfiai, ideológiai és esztétikai szempontok mint a válogatás alapjai.
- „Felnőtt író” / „ifjúsági szerző”: a kanonizáció esetei és módjai, avagy a skatulyázás a 20. század második felében. A lányregények „peremvidékén” kanonizált alkotók méltán vagy méltatlanul elfeledett művei.
- Egzisztenciális és ideológiai kényszerek, avagy kötött pályán: a fordításirodalomba és az ifjúsági- és gyerekirodalomba kényszerített(?) hazai alkotók a Pöttyös és Csíkos sorozatokban.
- Lányregények: mikortól és kinek? Az ifjúsági irodalom kiadásának és recepciójának hazai története az 1960-as évektől.
- Regiszterek határán? A Pöttyös/Csíkos regények műfajtörténeti szempontjai: a feminin elbeszélői diskurzusok és az irodalmi „zsánerműfajok” kapcsolata (krimi, történelmi regény, iskolaregény, kalandregény, sci-fi, disztópia, levélregény, fantasy stb.)
- Az „ifjúsági” vagy a „fiatal felnőtt” változó definitív/kanonikus/értelmezéstörténeti fogalma a Pöttyös és/vagy Csíkos sorozatok darabjainak alapján.
- Az illusztráció és a tipográfia szerepe és funkciói a sorozatok darabjaiban.

Fontos kérés, hogy az előadó jelöljön ki egy fókuszkönyvet, azaz az előadása középpontjában egy, a Pöttyös vagy a Csíkos sorozatból választott kötet álljon. Ez a kitétel természetesen nem jelenti, hogy az elemzés nem utalhat a sorozat(ok) más darabjaira.

A választott kötet szerzőjét és címét, a 20 percesre tervezett előadások címét, annak 250–300 szavas összefoglalóját (E/3-as formátumban), valamint az előadók intézményi affiliációjának és beosztásának adatait **2024. február 29-ig** a következő email-címre várjuk:

pottyoscsikos2024@gmail.com

KALAVSZKY ZSÓFIA, HERMANN ZOLTÁN és HANSÁGI ÁGNES

